

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

ÖÇKAN VE DİĞERLERİ - TÜRKİYE DAVASI

(Başvuru no:46771/99)

KARARIN ÖZET ÇEVİRİSİ

STRAZBURG

28 MART 2006

İşbu karar Sözleşme'nin 44 § 2. maddesinde belirtilen koşullar çerçevesinde kesinleşecek olup şekli bazı düzeltmelere tabi tutulabilir.

Türkiye Cumhuriyeti aleyhine açılan 46771/99 başvuru no'lu davanın nedeni, Türk vatandaşı Ali Öçkan ve isimleri ekli listede bulunan diğer üç yüz on dört kişinin (Başvuranlar) Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne (AİHM) 25 Eylül 1998 tarihinde, Avrupa İnsan Hakları ve Temel Özgürlükleri Sözleşmesi'nin (AİHS) eski 25. maddesi uyarınca yapmış oldukları başvurudur. Başvuranlar, İzmir Barosu avukatlarından S. Özay tarafından temsil edilmektedirler.

OLAYLAR

Dava, Bergama ilçesi (İzmir) sınırları dahilinde, Ovacık'ta altın madeni işletmesi izninin verilmesi ile ilgilidir. Bu konu AİHM'nin 10 Kasım 2004 tarihinde verdiği kararın konusuyla aynıdır (*Taşkın ve diğerleri*, no: 46177/99, AİHM 2004-...).

Başvuranlar, Bergama ve çevre köylerinde oturan şahıslardır.

Sonradan *Normandy Madencilik A.Ş* adını alan *E. M. Eurogold Madencilik Anonim Şirketi* "Şirket", 16 Ağustos 1989 tarihinde, altın aramalarını başlatma iznini almıştır. Daha sonra Şirket mevzuatın gerekli kıldığı diğer izinleri almıştır.

2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 10. maddesine uygun olarak, çevre üzerindeki etkinin değerlendirilmesi prosedürü Çevre Bakanlığı'nın inisiyatifi ile başlatılmıştır.

26 Ekim 1992 tarihinde, etki incelemeleri ile ilgili hazırlıklar çerçevesinde, halka açık bir toplantı düzenlenmiştir. Köy halkı bu toplantı sırasında özellikle ağaçların kesimini, patlayıcı ve sodyum siyanür kullanımını kınamış; ayrıca, atıkların yeraltı suları içine sızması konusundaki kaygılarını dile getirmiştir. Atık barajı, deprem durumunda doğacak riskler ve kapanıştan sonra altın madeninin durumu hakkındaki birçok soru, toplantıda hazır bulunan uzmanlara sorulmuştur. Özellikle bir referandumun tertip edilmesi ve gerekli önlemlerin alınması talep edilmiştir.

Etki incelemesi, yirmi yedi aylık bir hazırlıktan sonra Çevre Bakanlığı'na sunulmuştur. Bakanlık, bu incelemenin sonuçlarına dayanarak, 19 Ekim 1994 tarihinde, Ovacık altın madenine işletme müsaadesinin verilmesini kararlaştırmıştır.

8 Kasım 1994 tarihinde, başvuranların da aralarında bulunduğu Bergama ve çevre köyleri halkı, Çevre Bakanlığı tarafından kabul edilmiş olan izin verme kararının iptal edilmesi için İzmir İdare Mahkemesi'ne başvuruda bulunmuşlardır. Değerli madenin çıkarılması için şirket tarafından siyanür kullanılmasının tehlikeleri, özellikle yeraltı su tabakasının kirlenmesi, mahalli bitki ve hayvanların yok edilmesi riskleri, belirtilen gerekçeler arasında yer almıştır. Ayrıca, bu türden bir işletme yönteminin insan sağlığı ve güvenliği için gösterdiği tehlikeyi belirtmişlerdir.

İdari Mahkeme, 2 Temmuz 1996 tarihinde, başvuranların talebini reddetmiştir. Mahkeme'nin değerlendirmesine göre, altın madeni çevresel etki değerlendirmesi kapsamında tayin edilen kriterlere uygundu ve itiraz edilen karar, çevreyi etkileyebilen projeler ile ilgili izin prosedürüne uygun olarak alınmıştır.

Başvuranların başvurduğu Danıştay, 13 Mayıs 1997 tarihinde, Mahkeme'nin kararını bozmuştur. Kendisine sunulan muhtelif uzman raporları ve çevresel etki değerlendirmesi

tarafından ortaya konan şekli ile sözkonusu madencilik faaliyetinin fiziki, ekolojik, estetik, sosyal ve kültürel etkilerini değerlendirmeye almıştır. Bu incelemelerin, yerel ekolojik sistem ile insan sağlığı ve güvenliği için sodyum siyanür kullanımının tehlikelerini ortaya koyduğunu belirtmiş; sözkonusu maden işletme müsaadesinin hiçbir şekilde kamu yararına uygun olmadığı ve şirketin taahhüt ettiği güvenlik önlemlerinin, bu tür faaliyetlerin içerdiği riskleri yok etmek için yeterli olmadığı sonucuna varmıştır.

İdari Mahkeme, Danıştay kararına uyarak, 15 Ekim 1997 tarihinde, Çevre Bakanlığı tarafından kabul edilen izin verme kararını iptal etmiştir.

Danıştay, 1 Nisan 1998 tarihinde, idari mahkeme kararını onamıştır.

Bu arada, Danıştay Kararı, 20 Ekim 1997 tarihinde, Çevre Bakanlığı'na bildirilmiştir. Bakanlık, 23 Ekim 1997 tarihinde, Danıştay kararına göre, anlaşmazlık konusu işletmeye izinlerin verilmiş şartlarını gözden geçirmek üzere yetkili mercileri göreve davet etmiştir.

Aynı zamanda, başvuranlar, idari yargı kararlarının uygulamaya konmasını sağlamak üzere, 24 Aralık 1997 tarihinde, Çevre Bakanı'na, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'na, Orman Bakanı'na ve İzmir Valisi'ne bir ihbar mektubu göndermişlerdir.

İzmir Valiliği, 27 Şubat 1998 tarihinde altın madeninin kapatılmasını kararlaştırmıştır. Hükümet'e göre, maden Nisan 2001 tarihine kadar faaliyette bulunmamıştır.

Şirket, müsaade almak üzere 12 Ekim 1998, 28 Ocak ve 3 Mart 1999 tarihlerinde muhtelif bakanlıklara başvurmuştur.

Dönemin başbakanı, şirketin talebi konusuna doğrudan müdahale etmiştir. Başbakanın başvurusu üzerine Danıştay, 5 Aralık 1999 tarihli istişare niteliğinde olan bir görüşle, 3 Mayıs 1997 tarihli kararının altın madenlerinin işletilmesinde siyanür kullanımının mutlak yasaklanması olarak yorumlanamayacağını ve özel durumların dikkate alınabileceğini belirtmiştir.

Başbakan, buna paralel olarak, Mart 1999 tarihinde, altın madeni işletmesinde siyanür kullanımının muhtemel etkisi hakkında bir rapor hazırlaması için Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu'nu «TÜBİTAK» görevlendirmiştir.

TÜBİTAK tarafından hazırlanan uzmanlık raporu «TÜBİTAK Raporu» Ekim 1999 tarihinde teslim edilmiştir. Bu rapor, Danıştay kararında belirtilen insan sağlığı ile çevreyi tehdit eden risklerin, «sıfır atık» prensibine dayalı olan ve çevre ile uyumlu yüksek bir teknolojinin kullanımına bağlı olarak tamamen kaldırıldığı veya kabul edilebilir sınırların altına çekildiği ve ekolojik sistem üzerindeki etki riskinin, bilimsel kriterlere göre, kabul edilebilir seviyenin çok altında kaldığı sonucuna varmıştır.

Bakanlar Kurulu, 29 Mart 2002 tarihinde, Bergama (İzmir) ilçesi sınırları dahilinde Ovacık ve Çamköy civarında bulunan ve *Normandy Madencilik A.Ş.* şirketine ait altın madeninin faaliyetlerine devam edebileceğine ilişkin «bir prensip kararı» almıştır. Bu karar, kamuya açıklanmamıştır.

Danıştay Sekizinci Dairesi, 30 Temmuz 2002 tarihinde, 29 Mart 2002 tarihli Bakanlar Kurulu kararının usul yönünden iptalini amaçlayan ve İzmir Barosu tarafından yapılan iptal müracaatını usulden kabul edilmez bulmuştur.

Danıştay Genel Kurulu, 7 Mart 2004 tarihinde, 30 Temmuz 2002 tarihli kararı bozmuştur. Danıştay Genel Kurulu, söz konusu altın madeni faaliyetlerinin tekrar başlatılması ile ilgili işlemlerin bu karara dayandırılmış olmasına rağmen itiraz konusu olan Bakanlar Kurulu kararının Resmi Gazete’de yayınlanmamış olduğunu ve kararın kamuya açıklanmadığını özellikle dikkate almıştır. Danıştay Genel Kurulu, itiraz konusu kararın bir kopyasını edinmek için davacı tarafın karşılaştığı imkansızlık karşısında, idari yargı merciinin, etkili bir hukuki başvurunun yapılmasını sağlamak üzere bu sureti elde etmesi gerektiğini değerlendirmiştir.

Danıştay Altıncı Dairesi, 23 Haziran 2004 tarihinde, Bakanlar Kurulu kararının yürütülmesinin durdurulmasını kararlaştırmıştır.

Bakanlar Kurulu kararının iptali ile ilgili müracaatı halen Danıştay önünde bulunmaktadır.

İzmir Valiliği, 23 Haziran 2004 tarihli karara dayanarak, 18 Ağustos 2004 tarihinde maden işletmesinin durdurulmasını kararlaştırmıştır.

Çevre ve Orman Bakanlığı, 27 Ağustos 2004 tarihli bir yazı ile, Şirket tarafından sunulan nihai etki incelemesi konusunda olumlu görüş verdiğini *Normandy Madencilik A.Ş.* şirketine bildirmiştir.

HUKUK AÇISINDAN

I. KABUL EDİLEBİLİRLİK HAKKINDA

Başvuranlar, AİHS’nin 2, 6, 8 ve 13. maddelerinin ihlal edildiğini iddia etmektedirler.

Hükümet hiçbir kabul edilemezlik itirazında bulunmamıştır.

AİHM, başvuranların sayısının taraflar arasında ihtilaf konusu teşkil ettiğini gözlemlemektedir. Sonuç olarak ilk etapta başvuranların avukatı beş yüz beş başvurandan oluşan bir liste sunmasına rağmen, bütün vekaletnameleri sunamamıştır. Hükümet ise, bazı başvuranların imzaladığı başvurunun takibinden vazgeçtiğine dair mektuplar sunmuştur.

AİHM, elinde bulunan unsurların tümünü gözönüne alarak, üç yüz on beş başvuranın gerekli ve uygun şekilde doldurdukları vekaletnamelerini sunduğunu belirtmektedir. Ancak, AİHM, tarafların argümanları ışığında, sözkonusu başvuranlar tarafından sunulan şikayetlerin, başvurunun incelendiği bu aşamada çözüme kavuşturulamayacak ancak esastan incelemeyi gerektiren ciddi maddi ve hukuki sorunlara neden olduğu kanaatindedir; buradan yola çıkarak, bu şikayetin AİHS’nin 35§3 maddesince açıkça dayanaklı yoksun olduğu söylenemez. Ayrıca, başka hiçbir kabul edilemezlik gerekçesi saptanmamıştır.

II. AİHS'NİN 8. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuranlar, ulusal makamlar tarafından siyanür yöntemi ile altın madeni işletmeciliğine izin verilmesi yönündeki kararlar AİHS'nin 8. maddesi ile güvence altına alınan haklarının ihlal edildiğini iddia etmektedirler.

Hükümet, 8. maddenin bu davaya uygulanamayacağını ileri sürmekte ve başvurunun kabul edilemez bulunmasını talep etmektedir.

AİHM, *Taşkın ve diğerleri* (sözüedilen karar, § 113) kararında, madencilik faaliyetinin tehlikeli etkilerinin, bir çevre etkin değerlendirmesi çerçevesinde özel ve aile hayatıyla yeterince yakından ilgili olduğunu ortaya koyacak şekilde tespit edildiğinde, AİHS'nin 8. maddesinin duruma uygulandığını hatırlatmaktadır.

Bu durumda AİHM, ilgililerin, sözkonusu madenin işletilmesi için sodyum siyanür suyla yıkama tekniğine başvuran Ovacık altın madeni çevresinde bulunan köylerde yaşadıklarını not etmektedir. Yapılan birçok araştırma, altın madeninin neden olduğu riskleri ortaya koymuştur. Bu çalışmalara dayanarak Danıştay, 13 Mayıs 1997 tarihinde verilen izin kararının kamu menfaatiyle bağdaşmadığı sonucuna varmıştır. Sonuç olarak 8. maddenin uygulanabilirliği konusunda bir şüphe bulunmamaktadır.

AİHM, çevre sorunları üzerinde etkisi olan Devlet kararlarına konu teşkil etmiş bir davada, yapacağı incelemenin iki yönünün bulunduğunu hatırlatmaktadır. Birincisi, 8. maddeye uygun olduğundan emin olmak amacıyla ulusal mercilerin kararının maddi içeriğini değerlendirebilir. İkincisi, kişi menfaatlerinin gözönünde bulundurulup bulundurulmadığını doğrulamak amacıyla karar alma süreciyle ilgilenebilir (Bkz. *mutatis mutandis*, *Hatton ve diğerleri-Birleşik Krallık*, no: 36022/97, § 99, AİHM 2003-VIII).

Ovacık altın madenine izin verilmesi konusunda ulusal makamların aldıkları kararın içeriği hakkında AİHM, kararın kamu menfaatine uygun olmadığına dair ulusal mahkemelerin vardığı sonucu bertaraf etmek için hiçbir neden görmemektedir. Geriye karar alma sürecinin, 8. madde tarafından tanınan usul güvencelerine riayet edilerek gelişip gelişmediğini doğrulamak kalmaktadır.

AİHM, Devlet için çevre ve ekonomi politikasına ilişkin karmaşık sorunları irdelemek sözkonusu olduğunda, karar alma süreci öncelikle, çevre ve kişi haklarını ihlal edebilecek faaliyetlerin etkilerini tespit edecek ve önleyecek şekilde uygun soruşturma ve araştırmaların yapılmasını ve böylece birbiriyle çatışan çeşitli menfaatler arasında dengenin sağlanmasını gerektirdiğini hatırlatmaktadır. Halkın, yapılan araştırmaların sonuçlarına ve karşı karşıya olduğu tehlikenin değerlendirilmesini sağlayan bilgilere ulaşmasının önemi kuşku götürmemektedir. Sonuç olarak ilgili kişiler, karar alma sürecinde menfaatlerinin ya da görüşlerinin yeterince gözönünde bulundurulmadığına kanaat getirdikleri takdirde, her türlü karara, eyleme ya da ihmale karşı mahkemeler önünde itirazda bulunabilmelidir (*Taşkın ve diğerleri*, § 118).

Bu durumda, 19 Ekim 1994 tarihinde Ovacık altın madenine Çevre Bakanlığı tarafından verilen izin kararının öncesinde, uzun sürede yürütülen bir dizi soruşturma ve inceleme yapılmıştır. Öncelikle, etki incelemesi gerçekleştirilmiştir. Daha sonra 26 Ekim 1992 tarihinde bölge halkını bilgilendirme toplantısı düzenlenmiştir. Başvuranlar ve bölgede

yaşayan halk, sözkonusu inceleme de dahil olmak üzere uygun bütün belgelere ulaşabilmişlerdir.

13 Mayıs 1997 tarihinde Danıştay, 19 Ekim 1994 tarihli kararı iptal etmiştir. Danıştay kararı, yaşam hakkı ve çevre hakkı ile ilgili Devletin pozitif yükümlülüğüne dayanmaktadır.

Ancak, sözüedilen Taşkın ve diğerleri kararında belirtildiği gibi, Ovacık altın madeninin kapatılması kararı 27 Şubat 1998 tarihinde, yani 13 Mayıs 1997 tarihli kararın verilmesinden on ay sonra ve İdare'ye kararın tebliğ edilmesinden dört ay sonra verilmiştir.

Ayrıca, 1 Nisan 2000 tarihinde Başbakan'ın müdahalesinin ardından değişik Bakanlıklar tarafından verilen izinlerin yasallığı hakkında uzun süren anlaşmazlığın tek kaynağı, İdare'nin yargı kararlarına ve ulusal mevzuata uymayı reddetmesidir. Ulusal mahkemelerin vurguladıkları gibi sözkonusu izinler, Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği'nin 6. maddesi gözönüne alındığında etki incelemesine dayanan iznin verilmesi kararı olmadan hiçbir yasal temeli olamaz. Ayrıca hiç kimse, mahkemelerin iptal ettiği kararın yerini alacak yeni bir kararın olduğunu ileri sürmemektedir.

AİHM, İdare'nin, hukuk Devleti'nin bir parçasını oluşturduğunu ve adaletin en iyi şekilde işleminin İdare'nin yararına olduğunu, eğer İdare görevini yerine getirmekte ihmalkarlıkta bulunursa veya yerine getirmeyi reddederse ya da geç yerine getirirse, yargıya başvuran kişinin faydalandığı güvencelerin var olma nedenlerini kaybedeceğini hatırlatmaktadır (Bkz. *mutatis mutandis*, *Hornsby-Yunanistan*, 19 Mart 1997 tarihli karar, 1997-II, s. 510-511, § 41).

Bu tespit zorunludur. Zira dava koşullarından, Türk mevzuatının sunduğu usul güvencelerine ve adli kararlarla sözkonusu güvencelerin somutlaştırılmasına karşın, Bakanlar Kurulu'nun 29 Mart 2002 tarihinde, aleni olarak açıklanmayan bir kararla, 2001 yılının Nisan ayında tekrar faaliyete geçen altın madeninin faaliyetlerine devam etmesine izin verdiği açıkça ortaya çıkmaktadır. Böylece makamlar, başvuranların elinde bulunan usul güvencelerini, her türlü etkililiğinden yoksun bırakmışlardır.

AİHM, Savunmacı Devlet'in başvuranların özel ve aile yaşamlarına saygı hakkını güvence altına alma zorunluluğunu, AİHS'nin 8. maddesine aykırı olarak yerine getirmediğini tespit etmektedir.

Sonuç olarak bu hüküm ihlal edilmiştir.

III. AİHS'NİN 6Ş1 MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuranlar, İdare'nin idari mahkeme kararlarına uymayı reddetmesinin medeni hakları bakımından etkili adli koruma haklarını ihlal ettiğini iddia etmektedirler. Başvuranlar AİHS'nin 6Ş1 maddesini ileri sürmektedirler.

AİHM, Taşkın ve diğerleri kararında (§130-134), başvuranların Türk hukuku gereğince çevrenin ihlal edilmesine karşı korunma haklarının bulunduğunu savunulabilir bir şekilde ileri sürebileceğinden ve idari mahkemeler önündeki yargılamanın sonucunun ilgililerin medeni hakları ile ilgili olduğundan dolayı, 6. maddenin bu duruma uygulanabileceği sonucuna varmıştır. Bu davada aynı durum sözkonusudur.

AİHM, yukarıda belirtildiği üzere, Danıştay'ın 13 Mayıs 1997 tarihinde verdiği kararın, bu amaçla öngörülen süre zarfında yerine getirilmediğini tespit etmektedir. Başbakan'ın girişimi üzerine Bakanlık izinlerine dayanan 13 Nisan 2001 tarihinde Ovacık altın madeninin faaliyetlerinin yeniden başlatılması kararının hiçbir yasal dayanağı yoktur ve idari mahkemelerin de vurguladığı gibi yargı kararını dikkate almama anlamına gelmektedir. Böyle bir durum ise, hukukun üstünlüğü ve adli kararların güvenliğine dayanan hukuk Devleti'ne zarar vermektedir.

Yukarıdaki değerlendirmeleri gözönüne alarak, AİHM, ulusal makamların İzmir İdare Mahkemesi'nin 15 Ekim 1997 tarihinde verdiği ve 1 Nisan 1998 tarihinde Danıştay tarafından onanan kararına gerçekten ve makul süre içinde uymadıklarına ve böylece AİHS'nin 6§1 maddesinin her türlü etkililiğinden yoksun bırakıldığına kanaat getirmektedir.

Dolayısıyla AİHS'nin 6§1 maddesi ihlal edilmiştir.

III. AİHS'NİN 2 VE 13. MADDELERİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuranlar, ulusal makamların siyanürle altın madeni işletilmesine izin vermelerinin ve bu makamların idari mahkemelerin verdiği kararlara uymayı reddetmelerinin sırasıyla yaşam haklarını ve etkili adli koruma haklarını ihlal ettiğini savunmaktadırlar. Başvuranlar AİHS'nin 2 ve 13. maddelerini ileri sürmektedirler.

AİHM, bu şikayetlerin özü itibarıyla yukarıda değerlendirilen AİHS'nin 8 ve 6§1 maddeleri açısından sunulan şikayetlerle aynı olduklarını tespit etmektedir. Dolayısıyla AİHM, şikayetleri ileri sürülen hükümler açısından ayrıca incelemeye gerek olmadığına kanaat getirmektedir.

IV. AİHS'NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI HAKKINDA

A. Tazminat

Başvuranlar, her birinin uğradığı maddi ve manevi zararın 10.000 Euro olduğuna kanidirler. Başvuranlar madenin işletilmesinden kaynaklanan birçok sağlık problemlerinin bulunduğunu ifade etmektedirler. Aynı şekilde başvuranlar, hayvanlarını kaybetmeleri ve bölgede büyük oranda zirai faaliyetlerin azalması nedeniyle mali zarara uğradıklarını belirtmektedirler.

Hükümet, başvuranların talebinin aşırı olduğu ve sebepsiz zenginleşmeye neden olacağı kanaatindedir.

AİHM, tespit edilen ihlaller arasında illiyet bağı ve başvuranların maruz kalabilecekleri herhangi bir maddi ya da fiziki zarar görmemektedir. Ayrıca dosyada bu iddiayı destekleyecek hiçbir delil bulunmamaktadır. Dolayısıyla maddi ve fiziki zararlar ilgili iddiaları reddetmek uygun olacaktır.

AİHM iddia edilen manevi zarar konusunda ise, incelenen olaylarla aynı olan olaylar nedeniyle AİHS'nin 6 ve 8. maddelerinin ihlal edildiği sonucuna varılan ilke kararını daha önce verdiğini hatırlatmaktadır (Bkz. *Taşkın ve diğerleri*). Sonuç olarak ve dava koşullarını gözönüne alarak, AİHM hakkaniyete uygun olarak başvuranların her birine 3.000 Euro verilmesine karar vermektedir.

B. Masraf ve Harcamalar

Başvuranlar, avukat ücreti olarak 146.300 Euro istemektedirler. Ayrıca miktar belirtmeksizin ulusal mahkemeler ve AİHM önünde yaptıkları masraf ve harcamaların ödenmesini istemektedirler. Başvuranlar taleplerine dayanak olarak hiçbir delil sunmamaktadırlar.

Hükümet bu iddiaların aşırı olduğunu ve kanıtlanmadığını belirtmektedir.

AİHM, AİHS'nin 41. maddesi bakımından yalnızca gerçekten yapıldığı ve makul tutarda olduğu ortaya konulan masrafların ödendiğini hatırlatmaktadır (*Nikolova-Bulgaristan*, no: 31195/96, § 79, AİHM 1999-II). Dolayısıyla AİHM, masraf ve harcamalar adı altında başvuranlara toplu olarak 5.000 Euro verilmesinin makul olduğuna karar vermektedir.

C. Gecikme Faizi

Gecikme faizi olarak Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı faiz oranına üç puan eklenecektir.

BU GEREKÇELERE DAYALI OLARAK, MAHKEME, OYBİRLİĞİYLE,

1. Başvurunun *kabul edilebilir olduğuna*;
2. AİHS'nin 8. maddesinin ihlal edilmiş *olduğuna*;
3. AİHS'nin 6. maddesinin ihlal edilmiş *olduğuna*;
4. AİHS'nin 2. ve 13. maddelerine yönelik şikayetlerin ayrıca incelenmesine *gerek olmadığına*;
5. a) AİHS'nin 44 § 2 maddesi gereğince kararın kesinleştiği tarihten itibaren 3 ay içinde, ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden Türk Lirası'na çevrilmek üzere, Savunmacı Hükümet'in,
  - i. manevi tazminat için her bir başvurana 3.000 (üç bin) Euro,
  - ii. masraf ve harcamalar için başvuranlara ortaklaşa 5.000 (beş bin) Euro
  - iii. sözkonusu miktara yansıtılabilecek her türlü vergiden muaf tutularak *ödemesine*,
- b) Sözkonusu sürenin bittiği tarihten itibaren ödemenin yapılmasına kadar, Hükümet'in, Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli olan faiz oranının üç puan fazlasına eşit oranda faiz *uygulanmasına*;
6. Adil tazmine ilişkin diğer taleplerin *reddine*;

karar vermiştir.

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve AİHM İçtüzüğü'nün 77 §§ 2 ve 3 maddesi gereğince 28 Mart 2006 tarihinde yazılı olarak bildirilmiştir.

EK

BAŞVURANLARIN LİSTESİ

1. Ali ÖÇKAN	23. Tahsin DURGUT
2. İrfan BİLGİN	24. Mehmet PALABIYIK
3. Mesut KUZU	25. Hasan ZEYBEK
4. İbrahim ÖNER	26. Aydoğan AKBAŞ
5. Fatma BİLGİN	27. Halil KARAHAN
6. Mustafa YOLDAŞ	28. Yılmaz OR
7. Selahattin YOLDAŞ	29. Sadife KARAHAN
8. Hüseyin İNCE	30. Ahmet BARLAS
9. Hanife ALDAŞ	31. Mustafa ÇETİN
10. Ayşe ÖZKAN	32. Alahattin CEYLAN
11. Fatma ÇETİN	33. Nurittin ÜNAL
12. Nezihe ESENOĞLU	34. Gülzade PALABIYIK
13. Ekrem PARLAK	35. Halil ÇETİN
14. Hüseyin KOCABIYIK	36. Sabahattin AKKAYA
15. Müsembe SAVCI	37. Tarkan GÜRBÜZ
16. Ömer ÇETİN	38. Halit YILMAZ
17. Tacettin ALDAŞ	39. Yılmaz ACAR
18. Erol ÖZAKSU	40. Yeliz OR (GEZER)
19. Zeliha PARLAK	41. Selma ÖZ (DOĞAN)
20. Hüseyin ZEYBEK	42. Yaşar KARAĞAÇ
21. Süleyman BEKTAŞ	43. Osman ALTIPARMAK
22. Ali Rıza KURAL	44. Mehmet AYMAN

45. Yasemin İKİZ
46. Nurten OR
47. Saadet İKİZ
48. Sıddıka ŞAHİN
49. Cemile GEÇKİN
50. Halime DURGUT
51. Özlem KESKİN
52. Niyazi KURAL
53. Ahmet BİLİŞİK
54. Yılmaz GÖKTAŞ
55. Adnan ÖNER
56. Türkay AKBAŞ
57. Ayşe KESKİN
58. Mehmet Emin KARACAOĞLU
59. Münir ALDAŞ
60. Cemal KILINÇ
61. Hamza KURAL
62. Yusuf KURAL
63. Mustafa UMAÇ
64. Başak GENİŞ
65. Taner UMAÇ
66. Sabahattin BİLİŞİK
67. Levent YORGUN
68. Hüseyin KURAL
69. Mehmet Mustafa ALTINTAŞ
70. Orhan ÇETİN
71. Mehmet GÜRBÜZ (ENVEROĞLU)
72. İsmail GÜRBÜZ
73. Alaattin BİLİŞİK
74. İrfan YORGUN
75. Ahmet YORGUN
76. Erdal GÜMÜŞ
77. M. Emin HOŞYILMAZ
78. Cemil KORKMAZ
79. İhsan ASLAN
80. Hasan KARAAĞAÇ
81. Mustafa HOŞYILMAZ
82. Demirali YILMAZER
83. Medhi BIÇAKÇI
84. Abdurrahman BULUT
85. Hüseyin ÖZYILDIZ
86. Serkan HOŞYILMAZ
87. Ergül KAYSI
88. Cemil BİLGİN
89. Fadıl ÇAMLAR
90. Saniye KOÇ
91. Hayriye HACIOĞLU
92. Adnan ASLAN
93. Sinan YILDIRIM
94. Ahmet Şerif KESKİN

95. Teyfik KOÇ	120. Ayten BODUR
96. Güven GİRGIN	121. İhsan BODUR
97. Sevim ÇANTAR	122. Suyet ÜNEK
98. İlyas ÇAKAR	123. Ayşe ÇAKAR
99. Mustafa KÖROĞLU	124. Yusuf İKİZ
100. Hüseyin ALDAŞ	125. Zayide ÖZDEN
101. Galip ÇAMLAR	126. Hüseyin DOĞAN
102. Ürküş KÖROĞLU	127. Zafer AKÇİT
103. Halise KARACAÇOĞLU	128. Edip KIRAY
104. Fadime KARACAÇOĞLU	129. Kemal KIRAY
105. Fatma ÖZ	130. Fülzade PALABIYIK
106. Umran KARACAÇOĞLU	131. Rüstem KURHAN
107. Kezban KARA	132. Yılmaz KIRAY
108. Naim DURAN	133. İsmet DOĞAN
109. Mehmet GÖKÇEOĞLU	134. Nazmi ÇAMLAR
110. Emine ÖZKAN	135. Sabire ÇAMLAR
111. Gülter BARLAS	136. Hatice ÇAMLAR
112. Sevgi DURGUT (BIÇAK)	137. Güney HACIOĞLU
113. Hüseyin ÖÇKAN	138. Hüseyin DAL
114. Fatma SEZER	139. Hatice ALDAŞ
115. Gülay İNCE	140. İbrahim YAMAN
116. Fatma BIÇAK	141. Yeliz ÇAMLAR (GÜLSER)
117. Cemile GEÇKİN	142. Gülşen ÇAMLAR
118. Sırrı BODUR	143. Hasan ÇAMLAR
119. Mehmet Emin ULUDAĞ	144. Erkan DURGUT

145. Fatma DAL	170. Nuran KURAL
146. Fatma AYNUR	171. Nergiz YORGUN
147. Muharrem SEZER	172. Fatma YORGUN
148. Nesrin BODUR (GÜL)	173. Fatma KURAL
149. Yusuf COŞKUN	174. Fatma ALTINTAŞ
150. Kemal TOSUN	175. Yaşar TOPUZ
151. Şirin GİRGIN	176. İlyas YAMAN
152. Erdoğan KILIÇ	177. Mehmet GÜRBÜZ
153. İlknur PARLAS	178. Mehmet KONUŞKAN
154. Müşerref GÜRBÜZ	179. Şerif Ahmet KAYSI
155. Nazan GÜRBÜZ	180. Levent AYMAN
156. Ahmet GÜRBÜZ	181. Muhuttin AKOL
157. İbrahim YOLDAŞ	182. Abdullah ŞİVKA
158. Dudu TOSUN	183. Mehmet DOĞDU
159. Sefa DÖNMEZ	184. Zeynel ÖZÇOBAN
160. Musa PALAS	185. Hasan SEVİNÇ
161. Havva DEMİR (GÜRBÜZ)	186. Şuayyip DAL
162. Nazire GÜRBÜZ	187. Osman ERGAN
163. Zülbiye ÇAĞLAYAN	188. Hasan ENGİN
164. Canel UMAÇ	189. Nurettin ÖZYILDIZ
165. Canan GÜRBÜZ	190. Hüseyin AKGÜN AROL
166. Zehra GÜRBÜZ	191. Sadık ŞİMŞİR
167. Gülizar UMAÇ	192. Şükret SEVGENER
168. Dudu YILDIZ	193. Ahmet ÜNALEROĞLU
169. İnci KURAL	194. Sezayi UÇAR

195. Doğan GÜNGÜL

196. Hüseyin GENÇ

197. Recai ÖNEL

198. Mehmet DİKBAŞ

199. Ömer DOĞDU

200. Alaattin TOPYANAK

201. Necati YARICI

202. Sezgin AYTAN

203. Ali Yücel ŞAHİN

204. Hasan AVCI

205. Alper TANIK

206. Yahya ALTINTAŞ

207. Mehmet CANDAN

208. Erhan GÜNDÜZ

209. Enver ATEŞ

210. Nail ÇETİN

211. İlknur TUNALI

212. Hüseyin Avni ÖZER

213. Zühtü ALDAŞ

214. Bayram Ali DOĞAN

215. Abdurrahman İNCE

216. Mehmet ÖCKAN

217. Gülsüm BEKTAŞ

218. Emin CANDAN

219. Abdulkadir KOCAMAZ

220. Mustafa SOLAK

221. İsmail Hakkı EROL

222. Ramazan GÖKÇEOĞLU

223. Ayhan AKBAŞ

224. Mehtap ÖZTÜRK

225. İlhan ÖNER

226. Erhan ÖNER

227. Mehmet ÖNER

228. Necip GÜLBEBEK

229. Feyyaz Fedridun ASLAN

230. Kadir YEŞİKAYA

231. Erdoğan ARAL

232. Nuri ÜNAL

233. Celal Ahmet HOŞYILMAZ

234. Abil ÜRKMEZ

235. Ayhan YETİM

236. Ali EROL

237. Mehmet EROL

238. Hasan KORKMAZ

239. Yusuf ASLAN

240. Alaettin EROL

241. Ramazan DAL

242. Ali Tahsin KÖSE

243. Özcan DURMAZ

244. Osman KOCAMAZ

245. Nazife KOCAMAZ

246. Arife KARACA

247. Ali KOCAMAZ

248. Süleyman KOCAMAZ

249. Semra GÖKÇEOĞLU

250. Ali İhsan KARACA

251. Ayşe KARACA

252. Arife KARACA

253. Ali ADALI

254. Nuray ÖCKAN

255. Aysun KESKİN

256. Muharrem KURHAN

257. Rıza ALTINTAŞ

258. Meral ANDAŞ

259. Kemal Ceylan AKÇİT

260. Aynur KURHAN

261. Perihan ÖÇKAN

262. Fahrettin KESKİN

263. Bedriye KESKİN

264. Fatma KURAL

265. Veli ANDAŞ

266. Zeynel ALTINTAŞ

267. İsmail SARALIOĞULLARI

268. Semiha KURAL

269. Yaşar DURMAZ

270. Namık KARA

271. Kerim ŞEN

272. Mehmet DOĞRUL

273. Mehmet Emin KURAL

274. Şemseddin ÖZDEMİR

275. Cemil KURAL

276. Mehmet BODUR

277. Nevzat DURAN

278. Nail DURAN

279. Savaş BODUR

280. İbrahim EFTAL

281. Sedat GÜMÜŞ

282. Musa KURAL

283. Zeynel AKKAY

284. Aydın ÇETİN

285. Nigar PALAS

286. Şener TAVLI

287. Ali ATILGAN

288. Necmi CEYLAN

289. Atlan KAYMAK

290. Erdem ÇOŞKUN

291. Bayram BALTA

292. Arife KESKİN

293. Yusuf KESKİN

294. Hüseyin KESKİN

295. Serpil KILIÇ
296. Senem KILIÇ
297. Gülcan PALAS
298. Ramazan GİRGİN
299. Salih BAŞKAYA
300. Veli KESKİN
301. Menekşe KESKİN
302. Serap KESKİN
303. Canfide KILIÇ
304. Serpil AKÇAN
305. Hikmet GİRGİN
306. Hüseyin BAŞKAYA
307. Gülhan KAYMAK
308. Celal Ahmet KAYMAK
309. Halil TAVLI
310. İsmet BAŞKAYA
311. Murat TAVLI
312. Muharrem PALAS
313. Fidan GÜLBALTA
314. Metin TOSUN
315. Hatice TOSUN